

Zákon č. 2/2022 Reformovanej kresťanskej cirkvi na Slovensku o diakonickej službe

Preambula

Reformovaná kresťanská cirkev na Slovensku (ďalej len Cirkev) v zmysle biblického významu pojmu diakonie vyznáva, že zvestovanie evanjelia a praktizovanie milosrdnej lásky medzi chudobnými a odkázanými patria nutne a neoddeliteľne k sebe. Považuje za radosť a privilégium pracovať na budovaní Božieho kráľovstva aj za cenu obetí a utrpení do toho dňa, kým náš Pán zase príde. Dovtedy však poslušní prikázaniu lásky nášho Pána cirkevné zbory, senioráty a Generálna cirkev sú povinní predovšetkým vo svojej pôsobnosti a primerane svojim zdrojom síl a darom milosti vykonávať diakonickú službu, vediať, že bez toho ich bohoslužba nie je úplná. Diakonia je totiž neustále vďakyvzdanie a splácanie dlhu za milosť a milosrdenstvo, ktorými sa náš nebeský Otec obracia k nám, odkázaným na spasenie, v obeti na kríži Ježiša Krista skrze Ducha Svätého, ktorého silou a podnecovaním slúži Cirkev predovšetkým medzi bratmi a sestrami vo viere, avšak v ekumenickom duchu a bez uprednostňovania. Preto sa Synoda uzniesla na tomto zákone:

Základné ustanovenia

§ 1

- (1) Predmetom tohto zákona je diakonická služba v Cirkvi.
- (2) Pod účinnosť tohto zákona spadajú všetky samostatné cirkevné telesá, ďalej všetky cirkevné nadácie, organizácie a zariadenia.
- (3) Na účely tohto zákona sa považuje za cirkevnú nadáciu každá taká nadácia, ktorá vykonáva (aj) diakonickú službu, a ktorej zriaďovateľom je niektoré samostatné cirkevné teleso, alebo ktorého cirkevný charakter uznala Synodná rada alebo Synoda.
- (4) Na účely tohto zákona sa považuje za cirkevnú organizáciu alebo zariadenie každá taká organizácia alebo zariadenie vykonávajúce (aj) diakonickú službu, ktoré zriadilo alebo udržiava priamo alebo nepriamo niektoré samostatné cirkevné teleso alebo cirkevná nadácia podľa právnych predpisov Slovenskej republiky zodpovedajúcich jej forme, cieľu a činnosti. Organizácia alebo zariadenie zriadené alebo udržiavané inou fyzickou alebo právnickou osobou sa považuje tiež za cirkevné, ak Synodná rada alebo Synoda tento jeho charakter uznala.

§ 2

- (1) Diakonická služba Cirkvi zahŕňa opatrovanie a ošetrovanie nemocných, starých, detí a postihnutých, podporu ľudí v ťažkej sociálnej situácii, utečencov, ľudí v hmotnej núdzi, všeobecne podporu odkázaných a rodín.
- (2) Právnické osoby spadajúce pod účinnosť tohto zákona môžu poskytovať sociálne služby na základe príslušných právnych predpisov Slovenskej republiky.

§ 3

Diakonia v cirkevných zboroch

- (1) Diakonická služba Cirkvi sa koná predovšetkým v cirkevných zboroch, preto každý cirkevný zbor je povinný samostatne alebo spolu s iným cirkevným zborom alebo cez inú cirkevnú právnickú osobu vykonávať diakonickú službu.
- (2) Cirkev je povinná odborne a finančne podporovať diakoniu v cirkevných zboroch podľa svojich možností.
- (3) Za diakonickú službu v cirkevnom zbore zodpovedá presbyterstvo. V záujme vykonávania diakonickej služby presbyterstvo:
 - a) môže vytvoriť komisiu pre diakoniu;
 - b) môže poveriť poverenca za diakoniu;
 - c) môže zamestnať platenú pracovnú silu;
 - d) môže postaviť do služby diakonických dobrovoľníkov,
 - e) môže zriadiť cirkevnú nadáciu, organizáciu alebo zariadenie;
 - f) môže uzatvárať dohodu s inými fyzickými alebo právnickými osobami.
- (4) Cirkevné právne predpisy môžu podmieniť uplatnenie jednotlivých právomocí vymenovaných v odseku (3) schválením alebo vyjadrením zborového valného zhromaždenia, resp. nadriadených cirkevných telies.
- (5) V priebehu ročných vizitácií cirkevných zborov je nutné posúdiť aj diakonickú službu vykonávanú v cirkevnom zbore.

§ 4

Diakonia v seniorátoch

- (1) Seniorát vykonáva diakonickú službu podporovaním diakonickej služby cirkevných zborov, ako aj vo vlastnej kompetencii.
- (2) Za diakonickú službu seniorátu zodpovedá seniorátne valné zhromaždenie. Seniorátne valné zhromaždenie a) vytvorí diakonickú komisiu;
 - b) prerokuje, schváli a predloží Kancelárii Synody hlásenie diakonickej komisie o diakonickej službe v senioráte;
 - c) podľa možností zabezpečuje zdroje na podporu diakonickej služby v senioráte;
 - d) môže zamestnať platenú pracovnú silu;
 - e) môže postaviť do služby diakonických dobrovoľníkov;
 - f) môže zriadiť cirkevnú nadáciu, organizáciu alebo zariadenie;
 - g) v záujme vykonávania diakonickej služby môže uzatvárať dohodu s inými fyzickými alebo právnickými osobami;
 - h) všeobecne rozhoduje v diakonických veciach týkajúcich sa seniorátu.
- (3) Cirkevné právne predpisy môžu podmieniť uplatnenie niektorých z právomocí vymenovaných v odseku (2) schválením alebo vyjadrením nadriadených cirkevných orgánov.
- (4) Diakonická komisia seniorátu:
 - a) eviduje diakonickú činnosť cirkevných zborov a jej pomáha;

- b) podáva hlásenie seniorátnemu valnému zhromaždeniu o diakonickej činnosti v senioráte;
- c) podáva návrh seniorátnemu valnému zhromaždeniu na vykonávanie diakonickej činnosti v kompetencii seniorátu.

(5) Seniorátne valné zhromaždenie môže diakonickú komisiu uznesením alebo štatútom poveriť ďalšími úlohami.

Ústredie diakonie

§ 5

(1) Za diakonickú službu Generálnej cirkvi zodpovedá Ústredie diakonie Cirkvi (ďalej len Diakonia).

(2) Diakonia je účelovým zariadením Cirkvi, zároveň je najvyšším odborným orgánom Cirkvi, a je samostatným cirkevným telesom.

(3) Diakonia zodpovedá za svoju činnosť Synode, resp. Synodnej rade.

(4) Diakonia:

- a) zastáva diakonické úlohy;
- b) primerane svojim prostriedkom a možnostiam podporuje diakonickú činnosť nižších cirkevných telies, cirkevných nadácií, organizácií a zariadení;
- c) sumarizuje hlásenia seniorátov o diakonickej činnosti na ich území;
- d) vedie evidenciu cirkevných nadácií, organizácií a zariadení, vyjadruje sa k ich zriadeniu, a dohliada na ich činnosť;
- e) usporadúva diakonické školenia;
- f) podáva Synode hlásenie o svojej diakonickej činnosti a o diakonickej činnosti ostatných cirkevných právnických osôb.

(5) V záujme zabezpečenia svojich úloh Diakonia:

- a) môže zamestnať platenú pracovnú silu;
- b) môže postaviť do služby diakonických dobrovoľníkov;
- c) môže zriadiť cirkevnú nadáciu, organizáciu alebo zariadenie;
- d) môže uzatvárať dohodu s fyzickými a právnickými osobami.

§ 6

Orgánmi Diakonie sú:

- a) správna rada;
- b) riaditeľ;
- c) iné orgány vymenované v štatúte Diakonie.

2

§ 7

(1) Najvyšším orgánom Diakonie je správna rada.

(2) Správna rada má šesť členov, z ktorých najmenej jeden je osoba s duchovenskou kvalifikáciou, a jeden je volený zo zástupcov biskupa alebo zástupcov generálneho kurátora. Členov správnej rady volí Synoda na jej prvom zasadnutí po začatí volebného obdobia z osôb s duchovenskou kvalifikáciou alebo členov Cirkvi voliteľných na presbyterskú funkciu, ďalej z generálnych hlavných zapisovateľov. Poverenie členov správnej rady, vrátane zvoleného zo zástupcov biskupa a zástupcov generálneho kurátora, trvá do zvolenia novej správnej rady.¹

¹ Znenie odseku (2) ustanovené zákonom č. 2/2023, účinné od 1. januára 2024.

- (3) Správna rada volí svojho predsedu a podpredsedu z vlastných radov.
- (4) Správna rada:
 - a) určí smer diakonickej činnosti Diakonie;
 - b) prerokuje, schvaľuje a predloží Synode hlásenie riaditeľa o diakonickej činnosti Cirkvi;
 - c) rozhoduje vo veciach zahŕňaných v písmenách c) a d) odseku (5) §-u 5;
 - d) podá návrh Synodnej rade na rozpočet a účtovnú závierku Diakonie;
 - e) volí a odvoláva riaditeľa Diakonie;
 - f) všeobecne rozhoduje vo všetkých veciach, ktoré cirkevné predpisy alebo štatút Diakonie delegujú do jej právomocí.

§ 8

- (1) Štatutárnym zástupcom Diakonie je riaditeľ. Vo veciach Diakonie je oprávnený konať a rozhodovať, ak cirkevné právne predpisy alebo štatút Diakonie neustanovujú inak.
- (2) Riaditeľa volí správna rada na päť rokov cestou konkurzu z osôb duchovenského charakteru alebo z členov Cirkvi voliteľných na presbyterskú funkciu.
- (3) V prípade uprázdnenia správna rada môže do konca konkurzného konania poveriť riaditeľskou funkciou akúkoľvek spôsobilú osobu, ktorá dovŕšila najmenej 21 rokov. Správna rada sa musí snažiť o čím rýchlejšie úspešné uzavretie konkurzného konania.

§ 9

Štatút Diakonie schvaľuje Synodná rada na základe predloženia správnej rady².

§ 11

- (1) Diakonia hospodári v rámci ročného rozpočtu. Rozpočet schvaľuje Synodná rada na základe návrhu správnej rady.
- (2) Príjmy Diakonie sú:
 - a) 2 % zo štátneho rozpočtového príspevku na pôsobenie Cirkvi;
 - b) iné zdroje pochádzajúce zo štátneho rozpočtu;
 - c) príspevky iných právnych subjektov;
 - d) finančné dary;
 - e) zbierka Generálnej cirkvi vyhlásená každoročne Synodnou radou pre Diakoniou;
 - f) iné príjmy.
- (3) Výdavky Diakonie sú:
 - a) prevádzkové náklady;
 - b) finančné podpory.
- (4) Príjmy podľa písmena a) odseku (2) je možné použiť len v súlade so štátnymi predpismi, a o použitie v predchádzajúcom roku treba do 31. januára každého roku podať osobitné hlásenie Predsedníctvu Synody.
- (5) Finančné dary treba použiť na účel, na ktorý ich darcovia určili. Bez takéhoto účelu je možné ich použiť na prevádzkové náklady alebo na akýkoľvek účel, ktorý patrí do činnosti Diakonie. Diakonia je oprávnená na náhradu výdavkov spojených s manipuláciou účelových finančných darov na ťarchu týchto darov.

² Znenie § 9 ustanovené zákonom č. 1/2026, účinné od 1. júla 2026.

- (6) Po danom roku Diakonia pripraví účtovnú závierku o plnení rozpočtu, ktorú schváli Synodná rada na základe návrhu správnej rady.
- (7) Hospodárenie Diakonie môže kedykoľvek kontrolovať Revízna komisia Synody. Kontrolu treba uskutočniť najmenej dvakrát v jednom volebnom období, a komisia o tom podá hlásenie Synode.

§ 11

Cirkevné nadácie, organizácie a zariadenia

- (1) Cirkevné nadácie, organizácie a zariadenia sú dôležitým pilierom konania diakonickej služby, a ako také si ich Cirkev váži.
- (2) Cirkevné nadácie, organizácie a zariadenia môžu použiť v ich názvoch prívlastok „reformovaný“, a dostávajú odbornú pomoc od Diakonie, resp. finančnú podporu od samostatných cirkevných telies primeranú k zdrojom.
- (3) Cirkevné nadácie, organizácie a zariadenia podávajú Diakonii ročne hlásenie o ich diakonickej činnosti. Ak sú priamo alebo nepriamo zriadené cirkevným zborom alebo seniorátom, tak hlásenie podávajú ako súčasť cirkevno-zborovej alebo seniorátnej diakonie cestou stanovenou týmto zákonom.
- (4) Cirkevné nadácie, organizácie a zariadenia sú povinné podporu od samostatných cirkevných telies Cirkvi zúčtovať pre podporovateľa.
- (5) Ak cirkevná nadácia, organizácia alebo zariadenie vo svojej činnosti aj napriek výzve nezodpovedá cirkevným právnym predpisom, poruší princípy Cirkvi, alebo vrhá zlé svetlo na Cirkev, Synoda odobere od nej cirkevné právne postavenie.

Diakonickí duchovní

§ 12

- (1) Diakonickú duchovenskú stanicu v Cirkvi môže zriadiť a obsadiť Synodná rada po konzultácii s Diakoniou.
- (2) Diakonickú duchovenskú službu je možné vykonávať aj bez vytvorenia diakonickej duchovenskej stanice. V tomto prípade o vymenovaní rozhoduje Synodná rada.
- (3) Popri diakonickom duchovnom, či už zastáva diakonickú duchovenskú stanicu, alebo vykonáva samostatnú duchovenskú službu bez vytvorenia samostatnej duchovenskej stanice, je možné vymenovať aj levitu, kaplána, resp. prideleného duchovného.

§ 13

- (1) Osoba duchovenského charakteru s diakonickým služobným poverením je oprávnená k mzde zodpovedajúcej jej služobnému povereniu.
- (2) V prípade príspevkov mimo mzdy treba postupovať podľa cirkevných právnych predpisov.

§ 13a³

Cirkevno-súdne kompetencie

(1) V disciplinárnych veciach riaditeľa Diakonie na prvom stupni je príslušný konací senát Generálno-cirkevného súdu.

(2) V disciplinárnych veciach člena správnej rady Diakonie na prvom stupni je príslušný seniorátny súd príslušný podľa bydliska, respektíve v prípade osoby s duchovenským charakterom so stálym služobným poverením seniorátny súd podľa služobného miesta, s výnimkou, ak podľa iných cirkevných funkcií je príslušný cirkevný súd vyššieho stupňa.

(3) V disciplinárnych veciach diakonického duchovného na prvom stupni v prípade, že jeho príslušnosť nepresahuje hranice seniorátu, je príslušný seniorátny súd. Ak jeho príslušnosť presahuje hranice seniorátu, tak na prvom stupni je príslušný konací senát Generálno-cirkevného súdu.

(4) V rozporoch medzi riaditeľom a správnu radou Diakonie, ktoré treba spravovať súdnou cestou, je na prvom stupni príslušný konací senát Generálno-cirkevného súdu. V prípade, že rozpor nie je riešiteľný, súd na prvom stupni, ako aj na druhom stupni môže rozhodnúť o rozpustení správnej rady, alebo o odvolaní riaditeľa z jeho funkcie.

Záverečné ustanovenia

§ 14

(1) Synoda volí nových členov správnej rady Diakonie na volebné obdobie trvajúce do roku 2026 na jej prvom zasadnutí po nadobudnutí účinnosti tohto zákona. Dovtedy je poverenie členov doterajšej správnej rady platné.

(2) Synoda na jej prvom zasadnutí po nadobudnutí účinnosti zákona Cirkvi č. 2/2023 pozmeňujúceho tento zákon volí do správnej rady Diakonie jedného zo zástupcov biskupa alebo zástupcov generálneho kurátora.⁴

§ 15

Zákon č. 1/2003 o diakonickej službe Reformovanej kresťanskej cirkvi na Slovensku sa ruší.

§ 16

Tento zákon nadobúda účinnosť 1. januára 2023.

³ Znenie § 13a ustanovené zákonom č. 2/2023, účinné od 1. januára 2024.

⁴ Znenie odseku (2) ustanovené zákonom č. 2/2023, účinné od 1. januára 2024.